

*10.5.1921

PhDr. **Ján**
Olejník CSc.

+20.4.2017

Vo veku nedožitých 96 rokov zomrel vo štvrtok 20. apríla etnograf a publicista Ján Olejník. Jeho meno je na Spiši späté najmä s tradičnou kultúrou, bol pri vzniku väčšiny folklórnych kolektívov v podtatranskej oblasti. Známy bol aj svojou publikačnou činnosťou. Etnograf a publicista Ján Olejník sa narodil 10. mája 1921 v Spišských Vlachoch. Študoval v Levoči a v Spišskej Novej Vsi. Pôsobil ako učiteľ na 17 školách v rôznych častiach Slovenska

Od 1. novembra 1949 bol riaditeľom Strednej školy v Hornom Smokovci a usadil sa vo Vysokých Tatrách. Od roku 1958 sa jeho pôsobiskom stala Výskumná stanica a Múzeum Tatranského národného parku v Tatranskej Lomnici, kde viedol etnografické oddelenie do roku 1985.

Bohatá bola jeho publikačná činnosť, jeho bibliografia obsahuje 1181 záznamov, je spoluautorom 23 knižných monografií. V roku 2015 mu vyšla jeho posledná kniha s názvom Ľudový odev na južnom úpätí Vysokých Tatier. Úmrtie Jána Olejníka potvrdil riaditeľ Ľubovnianskeho múzea v Starej Ľubovni Dalibor Mikulík.

Práve v skanzene, ktorý je súčasťou Ľubovnianskeho múzea, je v drevenici z Jakubian sprístupnená pamätná izba v podobe pracovne etnografa. Vlni etnograf múzeu daroval svoju veľkú knižnicu, obrazy a rôzne zbierkové predmety.

Posledná rozlúčka so zosnulým bude v utorok 2. mája o 11.00 h vo Farskom kostole sv. Petra a Pavla v Novom Smokovci vo Vysokých Tatrách.

Rodáci Vlašania, ku ktorým sa vždy hrdo hlásil spomínajú s úctou!

Češť Vašej pamiatke!

Mgr. Marta Lesňáková

Príhovor primátora mesta

Drahá zarmútená rodina, vážené smútočné zhromaždenie,

s pocitom hlbokého smútku a úprimnej účasti stojíme pri rakve nášho zosnulého, aby sme vzdali poslednú úctu a vďaka vzácnemu človekovi, pánovi PhDr. Jánovi Olejníkovi Csc. ktorý náš pozemský život opustil v požehnanom, nedožitom 96. roku života.

Bol a už nie je...Prázdne je jeho miesto v zozname živých, prázdna je jeho stolička a prázdny zrak čo sprevádzal ho cestou života. Už sa nepoteší pohľadom na nádhernú tatranskú prírodu kde žil obklopený krásnymi slovenskými horami.

V živote človeka sú chvíle, o ktorých vieme, že isto prídu. Na smrť blízkeho človeka, či už príde náhle alebo očakávané sa nikdy nedokážeme dosť dobre pripraviť a cítime veľkú bolesť. Ťažko je uveriť, ešte ťažšie sa zmieriť. Nemáme však inú voľbu, pretože skutočnosť nezmeníme svojou vôľou, túžbou, želaním.

Nebohý pán PhDr. Ján Olejník CSc. sa narodil v Spišských Vlachoch v príjemný jarný májový deň 10. mája 1921 rodičom Kataríne rodená Faltýnová, pochádzajúca zo zámožnej sedliackej rodiny z Kurimian neďaleko Levoče a Františkovi Olejníkovcom. Otec bol majster obuvník, majiteľ remeselníckej dielne zamestnávajúci štyroch učňov a mamka bola dámska krajčírka. Nebohý vyrastal so súrodencami sestrou Gizelou a bratmi Františkom a Rudolfom. Detstvo prežil v krásnom prostredí Spišsko-vlašskej nemecko-maďarsko-talianskej komunity sčítaných a rozhladených ľudí. Celý svoj život sa neustále vzdelával. Študoval na Učiteľskom ústave v Spišskej Novej Vsi, na Filozofickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, na Masarykovej univerzite v Brne.

Po maturite pôsobil ako výpomocný učiteľ v krátkych intervaloch v sedemnástich dedinských školách, ale spoznal vďaka tomu okrem Spiša mnohé iné atraktívne etnické oblasti- trnavskú, nitriansku, hornooravskú a zemplínsku. Tu našiel poklady ľudovej tvorivosti, ktorá ho zaujala na celý život. Po druhej svetovej vojne pôsobil v Michalovciach, neskôr v Bratislave ako tajomník a člen umeleckého poradného zboru SĽUKu. Od roku 1949 bol riaditeľom Strednej školy v Hornom Smokovci, aktívne pracoval v mnohých inštitúciách. Spolupracoval s viacerými osobnosťami kultúrneho, umeleckého a vedeckého života: Jánom Cikkerom,

Karolom Plickom, Boženou Slančíkovou – Timrava a mnohými inými.

Vo svojej vedeckovýskumnej práci sa orientoval na duchovnú kultúru podtatranského ľudu a na etnosociológiu. Spolupracoval s rozhlasom, televíziou, podieľal sa na tvorbe scenárov, výstav rôznych expozícií. Je autorom vyše 50 vedeckých štúdií, 600 populárnych článkov, 500 prednášok a inštruktáží. Je autorom monografie Ľud pod Tatrami. Od roku 1960 bol členom Medzinárodnej komisie pre výskum kultúry ľudu v Karpatoch a na Balkáne, člen Internacionálnej etnologickej asociácie v Lunde vo Švédsku, člen Severského folklórneho inštitútu v Turku vo Fínsku, člen Národnej geografickej asociácie vo Washingtone – USA.

Náš spišsko-vlašský rodák bol významným etnografom, pedagógom, múzejným pracovníkom a publicistom.

Nikdy na svoje rodné mesto nezabudol, rád sa tu vracal medzi svojich. Pri príležitosti 768. výročia prvej písomnej zmienky a udelenia mestských výsad Kráľom Belom IV. Spišským Vlachom mu bol na slávnostnom zasadnutí Mestského zastupiteľstva dňa 24. júna 2011 udelený titul Čestného občana Mesta Spišské Vlachy. Nebohý PhDr. Ján Olejník CSc. predniesol svoju báseň, ktorú venoval svojmu rodnému mestu v spišskom nárečí.

Táto báseň sa stala pamätnou a pána Dr. Olejníka si ňou pripomíname na spoločných stretnutiach obyvateľov nášho mesta..

Je priam neuveriteľné aký bol vo veku 90. rokov vitálny, spomínal a rozprával historiky keď bol malým chlapcom.

Tu sú spomienky: Dňa 11. septembra 1927 počas posviacky zástavy Dobrovoľného hasičského zboru stáli sme s mamkou v hustom špalieri okolo „tretuára“ / chodníka / akurát pod zvonickou. Videl som krojovaných ľudí, ktorí sa mi náramne páčili. Nespúšťal som ich z očí. Mamka ma videla a poučala ma, že sú to dedinčania z okolitých obcí. Nezabudnuteľné boli odpusty na sv. Jána Krstiteľa 24. júna prichádzali procesie z blízka i ďaleka v krojoch z obrazmi i zástavami. Spomínam si na rady dievčat v krojoch stojacich v našom kostole pred schodíkom pred hlavným oltárom a ženy sediace na schodíku pod chórom počas sv. omše v krojoch.....

K nezabudnuteľným spomienkam patria večerné posedenia rodičov

so susedmi, príbuznými a vyprávania. Napríklad aj o tom, ako sa v roku 1913 v Spišských Vlachoch zdržiaval u svojej najmilšej sestry Oľgy gen. Milan Rastislav Štefánik. Objednal si v otcovej dielni nové čižmy s lakovanou vysokou holeňou – sárrou z originálnej kože. Otec zhotovil čižmy za deň a noc. Na druhý deň odcestoval generál Štefánik na frontu.../ bola vojna /

Postupom času však prichádzali choroby, ktoré ho začali obmedzovať v pracovnej činnosti, stretávaní sa s rodinou, s priateľmi, Aj napriek vysokému veku a nemoci sa nevzdával do poslednej chvíle svojho života.

Vzácnny človek pán PhDr. Ján Olejník CSc. .... už našiel krajinu, kde hory šumia zosnulým do spánku a nekonečné ticho vystiela cesty. Jeho život, to dobré i menej dobré, šťastné i menej šťastné si zobrala minulosť – brána času. Otvárajme ju spomienkami a v ich mene sa teraz lúčime.

Lúčim sa Vami v mene Zboru pre občianske záležitosti mesta Spišské Vlachy, v mene mojom i v mene občanov Mesta Spišské Vlachy, v mene rodiny, kolegov, žiakov, susedov príbuzných a známych, všetkých, ktorí ho prišli odprevadiť na poslednej ceste.....

Naša rozlúčka nech je skromným písmenkom v uzatvárajúcej sa knihe Vášho bohatého života. Napriek nevyhnutnosti, ktorú každému prináša neúprosná smrť, budete navždy znieť v našich spomienkach.

Odpočívajte v pokoji, česť Vašej pamiatke.

Nech Vám je naša slovenská zem ľahká....

Mgr. Marta Tomašková
matričný úrad Spišské Vlachy